

“ મૂલશું આંબા ડાળ રે ”

બાળરચના

- પ્રકાશચંદ્ર ટી. પરમાર 'સ્વપ્નીલ'

: પ્રકાશક :

પ્રકાશચંદ્ર ટી. પરમાર 'સ્વપ્નીલ'

આશાદીપ સોસાયટી, સુણાવ રોડ, પેટલાદ

ગુજરાત સાહિત્ય અકાદમીના સહાયથી પ્રકાશિત

VISIT...

LANZAROTE
Caliente.COM

અર્પણ

સ્વર્ગીય પૂજ્ય પિતાજીને...

પૂજ્ય માતૃશ્રી સુશીલાબેનને,

તથા

જીવનસંગિની અરૂણા અને બાળકો

અર્પિતા, સ્વપ્નીલને સસ્નેહ અર્પણ.....

- પ્રકાશચંદ્ર ટી. પરમાર 'સ્વપ્નીલ'

અનુક્રમણિકા

અ.નં.	રચનાનું નામ
૧.	મૂલશું આંબા ડાળ રે
૨.	અમને રમવા ધોને
૩.	હેયામાં હામ હોય એટલું
૪.	ચકી રાણી
૫.	હાં રે અમે રમવા ગયાતાં
૬.	રૂપાળી પરી
૭.	વટનો કટકો
૮.	બાળકને ગમતું ઝરણું
૯.	પતંગિયાં રંગરંગી
૧૦.	આવ્યો શિયાળો લાવ્યો ઠંડી
૧૧.	નભમાં પતંગ ભરે રંગોળી
૧૨.	ગામની ભાગોળ
૧૩.	બહુ ગમે
૧૪.	સસ્સા રાણા
૧૫.	જ્ઞાન ગંગા
૧૬.	છાંચડો લાગે છે વ્હાલો
૧૭.	સફાઈકાર્ય
૧૮.	અમે તારાં બાળ માડી
૧૯.	રૂપાળુ પતંગિયું
૨૦.	જીવન કરીએ તેજવંતા
૨૧.	ભલે રહ્યાં અમે નાના
૨૨.	સુગરી કેરું કૌતુક
૨૩.	વાદળ ગરજે, વીજળી ચમકે

અનુક્રમણિકા

અ.નં.	રચનાનું નામ
૨૪.	<u>શાળા - એક જીવંત ભાગ</u>
૨૫.	<u>અમે નાનેરાં બાળ</u>
૨૬.	<u>ચાંદલિયો</u>
૨૭.	<u>હું ભણવાની</u>
૨૮.	<u>પરી કેરા દેશમાં</u>
૨૯.	<u>ઘરમાં તો બસ નથી ગમતું</u>
૩૦.	<u>કલરપના દેશમાં</u>
૩૧.	<u>જુઓ બાળુડાં</u>
૩૨.	<u>મનમોર ગઢેક્યાં</u>
૩૩.	<u>સરસ્વતી ધામમાં ચાલો</u>
૩૪.	<u>ઉનાળો આવ્યો ગરમાવો લાવ્યો</u>
૩૫.	<u>મનથી રૂપાળો કાગડો</u>
૩૬.	<u>અરેરે મેહુલિયા</u>
૩૭.	<u>રજાઓ પડી</u>
૩૮.	<u>પ્રવેશોત્સવ - ચાલો જઈએ નિશાળમાં</u>
૩૯.	<u>કેવો રૂપાળો મોરલો</u>
૪૦.	<u>મારો પતંગ</u>
૪૧.	<u>જગનો તાત</u>
૪૨.	<u>વ્હાલા બાળદેવ, મુક્ત ગગનમાં વિહરજે</u>
૪૩.	<u>ધ્યારા મામા</u>
૪૪.	<u>લીલુડી વાટમાં</u>
૪૫.	<u>ઊનો ઊનો ઉનાળો</u>
૪૬.	<u>મનેચ્છા</u>

અનુક્રમણિકા

અ.નં.	રચનાનું નામ
૪૭.	<u>મોટી બેનીને ભણવું તું</u>
૪૮.	<u>કીડી ઘણું શીખવતી જાય</u>
૪૯.	<u>તિરંગો લહેરાય રે.....</u>
૫૦.	<u>કિશાન થઈશું, સૈનિક થઈશું</u>
૫૧.	<u>હંડીમાં ગમતો તડકો</u>
૫૨.	<u>શાળાએ જવાનું બહુ ગમે</u>
૫૩.	<u>બાળદેવ</u>
૫૪.	<u>ધ્યારાં બાળકો</u>
૫૫.	<u>શાળા પ્રવેશ</u>
૫૬.	<u>માખીબાઈ</u>
૫૭.	<u>મારી નિશાળ</u>
૫૮.	<u>વાત્સલ્ય (મારું બાળ નિશાળે જાય)</u>
૫૯.	<u>મારી વ્હાલી બેની</u>
૬૦.	<u>જળબંબાકાર</u>
૬૧.	<u>બાપુ, તમે ગયા ચાલી</u>
૬૨.	<u>જીવન નેચા</u>
૬૩.	<u>લેલાં કેરા લગનમાં</u>
૬૪.	<u>વીર પસલી</u>

પ્રસ્તાવના

બાળકાવ્યની પ્રથમ શરત એ છે કે, તે બાળભોગ્ય, બાળસહજ, સરળ અને ગેયતા પ્રધાન હોવું જોઈએ. વ્યવસાયે પ્રાથમિક શિક્ષક, ચિત્રકાર અને સ્વભાવે મૃદુ એવા શ્રી પ્રકાશ પરમાર પ્રસ્તુત બાળકાવ્ય સંગ્રહ “ઝૂલશું આંબા ડાળ રે”માં ઉપરના તત્વોને લગભગ જાળવી શક્યા છે. તેઓની મોટાભાગની રચનાઓ બાળભોગ્ય તેમજ ઘડતરરૂપ બની રહે છે. વ્યવસાયે શિક્ષક હોવાથી જીવન ઘડતર અને પ્રકૃતિ પ્રેમ તેમના કાવ્યોમાં બાળસહજ રીતે ઊતરી આવ્યાં છે જેની પ્રતીતિ થયા વગર રહેતી નથી.

“ઝૂલશું આંબા ડાળ” થી શરૂ થતી એમની પ્રથમ કવિતામાં બાળકના આનંદને વાચા આપવામાં સફળ નિવડ્યા છે. બાળગમ્ય ક્રિયા-પ્રતિક્રિયા, સુંદર શબ્દચિત્ર પ્રગટાવે છે. કાવ્યની બાળઉર્મિ માણીએ -

તમે ઘેઘુર ઝાડ અમે ફૂલડાં રંગ રંગીરે,
ભેગા મળી ઝૂલીએ આંબા ડાળ...રે...

“અમને રમવા ઘોને” માં વ્યક્ત થતી બાળભોગ્ય ઈચ્છાઓ કવિમાં રહેલા બાળકને વાચા આપે છે. સાચે જ બાળઉર્મિ પ્રગટાવતું અને જીવન ઘડતરમાં ઉપયોગી થતું સુંદર કાવ્ય છે.

ગુરુજી આવતા વારતા માંડતા,
ભણવાનું બહું મન થાય.

વારતાઓ સાંભળવી જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરવું, બાળકોમાં સંસ્કારોનું સિંચન અને તેનો મહિમા આ ગીતમાં બાળસહજ ભાવસભર છે. “હૈયામાં હામ હોય એટલું” માં બાળકોને પ્રિય વિષયો સાથે સાંકળ્યા છે, “ચકીરાણી”માં વ્યક્ત થતો પંખી પ્રેમ અન્ય પંખીઓના કાવ્યોમાં સહજ રીતે પ્રગટ થયો છે. મોરની આ પંક્તિઓ જુઓ -

કળા કરીને થનગન નાયતો,
આનંદ વિભોર થઈ ઢેલને નચાવતો.

શ્રી પ્રકાશ સાચે જ બાળકને અને તેના મનને પામી ગયા હોય એ રીતે આગળ વધે છે. “અમે રમવા ગયા’તા” માં વ્યક્ત થતો બાળસહજ આનંદ, “રૂપાળી પરી”માં પરીની કલ્પના, “વટનો કટકો”માં બાળમાનસ અને ભાવનું પ્રાગટ્ય, સરળ અને મૌલિક રીતે ઊતરી આવ્યું છે. ભાર વિનાના ભણતર જેવી વાતમાં તેઓ ભાર વિનાની કવિતા કરવામાં અને બાળકને કવિતાનો આનંદ આપવામાં સફળ નિવડ્યાં છે. બાળકોને પ્રિય એવાં પતંગિયાં અંગેની આ પંક્તિઓ -

“એની પાંખો મહીં પયરંગી ટપકાં, પતંગિયાં રંગરંગી,
“એને નવરંગી ફૂલડાં ગમતાં પતંગિયાં રંગરંગી.

બાળકોનું ભાવજગત મોટેરાં કરતાં જુદું અને પ્રકૃતિપ્રેમી હોય છે. ભાઈશ્રી પ્રકાશ કલાનો જીવ છે. વધુ પડતું કહેવાની ઉતાવળમાં કે ઉમંગમાં કવિતા સરી જાય એવું પણ ક્યાંક બન્યું હશે. પણ એમણે મૂલ્યો અને બાળસહજ આનંદને જ વાચા આપેલ હોવાથી, ખોટ પૂરાઈ જાય છે. તેમણે પ્રાસ, શબ્દપ્રયોગ અને ગેયતા તરફ થોડું સભાન થવું જરૂરી લાગે. સંગ્રહની તમામ રચનાઓ ઉજળા સર્જનની આગાહી કરે છે.

“વાદળ ગાજે વીજળી ચમકે”માં વર્ષારાણી આવે રમ રમ, ખેતરો થાયે લીલાં છમ છમ. વર્ષાઋતુનું સુંદર વર્ણન છે.

ઋતુલક્ષી કાવ્યોમાં પણ ઋતુઓનું વર્ણન બાળસહજ ભાવથી ઊતરી આવ્યું છે જેની પ્રતીતિ આ કાવ્યપંક્તિઓ પણ કરાવે છે.

ઉનાળો આવ્યો ગરમાવો લાવ્યો,
સૂરજદાદા... રે.... ન કોઈને તરસાવો

●

કોઈ શાલ કોઈ સ્વેટર પહેરતાં,
કોઈ કોલસા સળગાવી તાપતાં,
અમે રમીએ ઠંડીને ભગાડી... મીઠો લાગે...

“ગામની ભાગોળ” કાવ્યમાં વ્યક્ત થતો વતનપ્રેમ, “સસ્સારાણાનું બાળગમ્ય વર્ણન”, “જ્ઞાનગંગા”માં જ્ઞાન પ્રાપ્તિનો આનંદ, “અમે તારા બાળ માડી”માં બાળક તરીકે ફરજનું ભાન, રૂપાણું પતંગિયાનો રંગીન ભાવ બધું સહજ રીતે પ્રાગટ્ય પામ્યું છે. બાળકને સાહસિક બનાવતો ભાવ જુઓ -

જીવન ઝંઝાવાત મહીં અમે,
સામા નીરે તરશું ... રે....

બાળકોમાં શ્રદ્ધા અને શ્રમની વૃત્તિ કેળવાય એવાં કાવ્યો પણ છે. “શાળા એક જીવંત બાગ”માં વ્યક્ત થતી શાળા પ્રત્યેની બાળભાવના.

ઝરમર ઝરતાં વાદળ માંહે;
વીજ બની સઘળું ચમકાવું.

કુદરતી આનંદ માણવાનો અને તેને બાળભોગ્ય બનાવવાનો લ્હાવો કવિ ચૂક્યા નથી. “કલરવના દેશમાં” પંખીની બોલીનો પરિચય, પ્રકૃતિ ભાવોને બાળમાનસ સાથે જોડી કવિએ સુંદર અને સરળ કામ કર્યું છે.

“ભણશું ગણશું ને ભવ ઉજાળશું,
હરખભેર ગાતાં સૌ...ચાલો જઈએ...”

બાળકોમાં ભણવાની રૂચિ કેળવાય. સુખી થવા માટે ભણતરની અગત્યતા વગેરે ભાવોને હરખભેર ગાતા ગાતા જવામાં સુંદર રીતે પ્રગટાવ્યા છે. જો કે બાળકોને વધુ પડતા ઉપદેશથી દૂર રાખવાં.

પંખી દ્વારા બાળગમ્મત આપતું કાવ્ય “લેલાં કેરાં લગનમાં” મેઘાડંબર

ગાજેની યાદ અપાવે છે. જો કે શબ્દપ્રયોગ ભારેપણું થોડું કઠે જે વધુ પડતા કસબથી નિવારી શકાય.

તમામ રચનાઓ જોકે બાળકાવ્ય તરફ ગતિ કરે છે અને બને છે પણ. ક્યાંક ક્યાંક બાળભોગ્ય શબ્દોની ઉણપ, ભારેખમતા, પ્રાસ અને ગેયતા જોખમાય છે. જો કે કવિ - આ અંગે સભાન છે. રચનાઓ વિસ્તારવા જતાં આમ બને એ સ્વાભાવિક છે પણ કવિ તેઓની તમામ રચનાઓમાં લગભગ બાળ માનસ અને બાળભોગ્યતાને પ્રમાણમાં જાળવી શક્યા છે. આવનાર સમયમાં તેઓ સુંદર બાળકાવ્યોનું સર્જન કરે એ જ શુભેચ્છા. સાથે કવિશ્રી પ્રકાશ પરમારનું સાનંદ સ્વાગત.

- ફિલિપ કલાર્ક

ગાંધીનગર

તા. ૧-૭-૦૮

થોડુંક અંગત -

વ્યવસાયે શિક્ષક હોવાને કારણે બાળકો સાથે વધુને વધુ હળવા, મળવાનું થતું. બાળકોની ઉર્મિઓ, કલ્પના તથા અનુભવોનો ઊભરો ઠાલવવાની તેઓની ઉત્સુકતા, વાણી - વ્યવહાર તથા તેઓના આંતરમનની અપેક્ષાઓ અને તેમનામાં પડેલાં કૌશલ્યો તથા તેને ઉજાગર કરવાની મારી સતત મથામણ તથા શિક્ષણ અને શિક્ષણોત્તર પ્રવૃત્તિઓની આદાન-પ્રદાનની પ્રક્રિયા વગેરે એટલાં બધાં ઓતપ્રોત થઈ ગયેલાં કે શિક્ષણસેવા યજ્ઞમાં ઘણાં વર્ષો જાણે કે પલકવારમાં વહી ગયાં. બાળકો સાથેની આત્મિયતાના ફળસ્વરૂપ હું બાળકો વિશે લખતો ગયો જો કે બધું લખાયેલું સ્વીકારાશે અને પુસ્તિકારૂપે પ્રગટ થશે એવી આશા નહોતી. સાકાર થયેલા આ સ્વપ્ન બદલ ભગવાનનો તથા તેમાં સંકળાયેલા સર્વનો આભાર માનું છું.

પ્રાતઃસ્મરણિય સંત શિરોમણિ પૂજ્ય મોરારીબાપુનો ખૂબ આભાર માનું છું જેઓએ ‘ચિત્રકૂટ પારિતોષિક’ દ્વારા મારું સન્માન કરી અનેરું પ્રોત્સાહન આપ્યું.

મારા સ્વર્ગીય પૂજ્ય પિતાજીનું સ્મરણ કરું છું તથા તેમના આત્માની શાંતિ માટે પ્રભુને પ્રાર્થના કરું છું. પૂજ્ય માતાજી, ધર્મપત્ની તથા બન્ને બાળકોનો ખૂબ આભાર માનું છું.

‘દૂત’માં મારી પ્રથમ કૃતિ પ્રદર્શિત થઈ અને ‘આઘ આત્માને જગાવો’ કૃતિને ઈનામ મળ્યું ત્યારથી લખવાનો ઉત્સાહ બેવડાતો ગયો. ‘એક્ષપ્રેસ અભિયાન તથા પેટલાદ ટાઈમ્સ’ ના તંત્રી શ્રી મહેશભાઈ મેકવાને મારી સચિત્ર બાળરચનાઓને પોતાના સાપ્તાહિકમાં છાપી મને ઘણો જ પ્રોત્સાહિત કર્યો છે, તેઓનો ખૂબ આભાર માનું છું. મારામાં ભાષા પ્રત્યે રસ પેદા કરનાર મારા ગુરુ પૂજ્ય જોનભાઈ કાનીસભાઈનો પ્રેરણા, પ્રોત્સાહન આપવા બદલ ઘણો જ આભાર માનું છું. સિદ્ધહસ્ત લેખક પૂજ્ય શ્રી ફિલીપભાઈ કલાર્ક જેઓએ પ્રેરણા, પ્રોત્સાહન, હિંમત બધ્યાં છે તેઓનો ઘણો જ આભાર માનું છું. સુપ્રસિદ્ધ સાહિત્યકાર પૂજ્ય

શ્રી જોસેફભાઈ મેકવાનને તથા મારા ગુરુ લેખકમહોદય પૂજ્ય શ્રી પુષ્પકભાઈ પરમારને સ્નેહે સ્મરું છું. પૂજ્ય ફા. વર્ગીસ, પૂજ્ય ફાધર અરૂલાનંદમ્, પૂજ્ય ફાધર ટાયટસ, પૂજ્ય ધર્મગુરુઓ, પૂજ્ય સીસ્ટરો, સર્વ માન. પદાધિકારીશ્રીઓ, સર્વ માન. અધિકારીશ્રીઓ, ગુજરાતી લેખક મંડળ અમદાવાદ, શ્રી યશવંત મહેતા, મારા ગુરુજનો, શ્રી યોસેફ મેકવાન, શ્રી યાકુબભાઈ પરમાર, શ્રી બાસીલ મેકવાન, ડૉ. રમણભાઈ, શ્રી રમેશ ત્રિવેદી, શ્રી મણીલાલ પટેલ, શ્રી સુરેશ દલાલ, સર્વશિક્ષા અભિયાન મિશન, સી.આર.સી.સી.શ્રીઓ, બી.આર.સી.સી.શ્રીઓ તમામ શિક્ષકશ્રીઓ, ‘દૂત’ તંત્રી મંડળ, મારા સ્વજનો, સતત ટકોર કરી મને દોરતા અને હૂંફ આપતા મારા મિત્રો, સહકર્મચારીશ્રીઓ, મારી સોસાયટીના આદરણીય વડીલો, મિત્રો, માર્ગદર્શકો, હિતેચ્છુઓ, શુભેચ્છુકો તથા પારેવા જેવાં સર્વ ભોળાં બાળકો... પ્રત્યેકનું અંતરથી સ્મરણ કરું છું.

શ્રી દિનેશભાઈ પરમાર, તાલુકા પ્રા.શિ.સંઘના પ્રતિનિધિઓ, જિલ્લા પ્રા.શિ.સંઘના પ્રતિનિધિઓ તેમજ રાજ્ય પ્રા.શિક્ષક સંઘ તથા આણંદ જિલ્લા કલા શિક્ષક સંઘના અધ્યક્ષ, પ્રમુખ તથા મંત્રીને સ્નેહે સ્મરું છું.

બાળ સાહિત્યને પ્રોત્સાહન અને ‘ઝૂલશું આંબા ડાળ રે’ને અનુદાન આપનાર ગુજરાત સાહિત્ય અકાદમીનો અંતઃકરણપૂર્વક આભાર માનું છું. દૂત, બાલરંજન, કલશોર, પ્રગતિશીલ શિક્ષણ, કલાસ્મૃતિ, નયાપડકાર, એક્ષપ્રેસ અભિયાન, સ્નેહ સરિતા, પેટલાદ ટાઈમ્સ, દિવ્ય તણખો, શ્રી વગેરેનો આભાર માનું છું.

અંતે સુંદર છાપકામ દ્વારા કલાત્મક સંગ્રહ તૈયાર કરનાર એમ. એમ. સાહિત્ય પ્રબલીકેશનના પ્રકાશક, વિતરક શ્રી યાકુબભાઈનો ખૂબ આભાર માનું છું.

- પ્રકાશચંદ્ર ટી. પરમાર

આશાદીપ સોસાયટી

સુણાવ રોડ, પેટલાદ

તા. પેટલાદ, જિ. આણંદ - ૩૮૮ ૪૫૦

૧. મૂલશું આંબા ડાળ રે...

અમે રે નાનેરાં બાળ ચડ્યાં આંબા ઝાડ રે,
ભેળાં મળી મૂલીએ આંબા ડાળ રે.
તારો તે છાંચડો, લાગે મધમીઠો રે,
ભેળાં મળી મૂલીએ આંબા ડાળ રે.
તમે ઘેઘુર ઝાડ, અમે ફૂલડાં રંગરંગી રે,
ભેળાં મળી મૂલીએ આંબા ડાળ રે.
તમે વાજે વાચરો, અમે ગીત મધુરાં ગાશું રે,
ભેળાં મળી મૂલીએ આંબા ડાળ રે.
તમે દેશો ફળ મધૂરાં, પાણીડાં અમે પાશું રે,
ભેળાં મળી મૂલીએ આંબા ડાળ રે.
વેઠી વસમો તડકો, તમે છાંચ મધુરી દો છે રે,
ભેળાં મળી મૂલીએ આંબા ડાળ રે.
પથ્થર કેરા ઘાવ સહીને, ફળ મધુરાં દો છો રે,
ભેળાં મળી મૂલીએ આંબા ડાળ રે.
હેયામાં હિત ધરીને સૌનું ભલું કરશું રે,
ભેળાં મળી મૂલીએ આંબા ડાળ રે.
જગના અંધારમાં જ્ઞાનજ્યોત જલાવશું રે,
ભેળાં મળી મૂલીએ આંબા ડાળ રે.

૨. અમને રમવા ધોને !

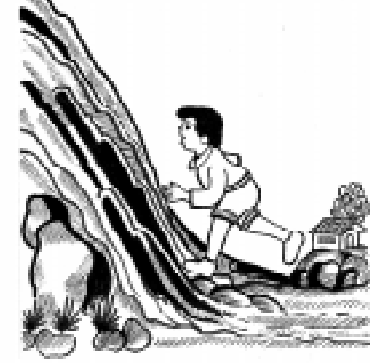

અમે શેરીએ રમતાં બાળ,
અમોને સૌ રમવા ધોને.
નાનકડી ગુઢી રમતી ને ફૂદતી,
મનમાં ને મનમાં મલકાય.
પપ્પા ગરજીને ભલે બીક બતાવે બધી,
ભલુભોળું હસી દોડી જાય... અમોને....
બાળુડાં આવે, ખાવાનું લાવે,
ઉજાણી કરશું અપાર,
કજીયો ન કરશો મગનકાકા તમે,
મસ્તી ના કરશું લગાર... અમોને....
દાદા આવે, દાદી આવે, બૂમો પાડી સૌને બોલાવે,
કાને ન પડતો સાદ,
લાલીયો ફૂતરો ભસતો આવે,
ડરી ડરી ભજીએ ભગવાન... અમોને....

કાળી તે કોયલના કલરવને ઝીલવા,
હાથ-પાંખ કરી પ્રસાર,
રખેને આવે એ કલરવ અમ હાથમાં,
શેરીએ સઘળે વહેંચાય... અમોને....
ગુરૂજી આવતા, વારતા માંડતા,
ભણવાનું બહુ મન થાય,
રમવાનું મેલીને દડ દડ દોડતાં,
માવડીની ગોદમાં સંતાય... અમોને....

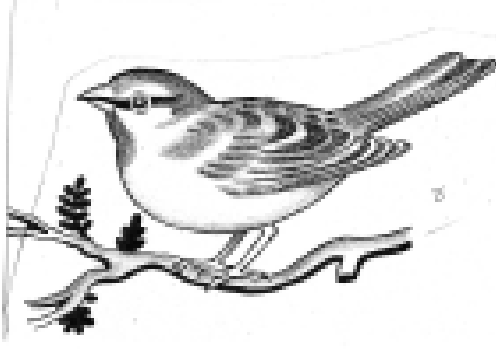

3. હૈયામાં હોય હામ એટલું....

આવો, નાનાં ભૂલકાં રે, મૂલો ડાળે ડાળ,
નહીં રે આવે કોઈ દૂંકડું.
મૂલતાં મૂલતાં પવન મીઠો ખાઈશું,
ખડખડતાં પાંદડાનાં ગીતો સુણીશું,
ગીતડાં ગાઈશું સૌ સાથમાં રે.. સાથમાં રે,
લાગે નહીં કોઈને એકલું.
આંબલીના કાતરા ઝાડે ચડી ખાઈશું,
પીળી પીળી રાયણ વીણી વીણી ખાઈશું,
સ્વાદ એનો ખટમધુરો રે... મધુરો રે,
નહીં રે આવે કોઈ બોલતું.
ખાટી મધુરી લીલી કેરી રે તોડીશું,
ખાટાં ને તૂરાં ખટૂમડાં ખાઈશું,
ઠેકડે ઠેકીશું મોટાં ડુંગરા રે.... ડુંગરા રે,
હૈયામાં હોય 'હામ' એટલું.
ઠંડા ઠંડા, ચોખ્ખાચટ પાણીમાં નાહીશું,
ગેલમાં આવી છબછબિયાં કરીશું,
ખાઈશું, ખેલશું, આળોટશું રે... આળોટશું રે,
આળોટે જેમ પેલું ખોલકું.

૪. ચકી રાણી

હે ચકી રાણી, આવો ને લંગડી રમવા,
હે ચકી રાણી, તમને તો ઝીણી ઝીણી આંખ છે,
હે ચકી રાણી, તમને તો નાની નાની ચાંચ છે,
હે ચકી રાણી, આવો ને લંગડી....
હે ચકી રાણી, આવોને એકડો ઘૂંટવા,
હે ચકી રાણી, તમને તો પાટી-પેન દર્દશ રે,
હે ચકી રાણી, પગમાં તો પેન ઘરી લખજો,
હે ચકી રાણી, આવોને એકડો....
હે ચકી રાણી, આવોને ખીચડી રાંધવા,
હે ચકી રાણી, તમને ચોખાના દાણા દર્દશ રે,
હે ચકી રાણી, આવોને ખીચડી...
હે ચકી રાણી, આવોને મારે સંગ નાચવા,
હે ચકી રાણી, તમને તે આંગણું દર્દશ રે,
હે ચકી રાણી, હુમક હુમક નાચજો,
હે ચકી રાણી આવોને મારે સંગ નાચવા....

૫. હાં રે અમે રમવા ગયા તાં

નદી સરોવર તળાવ પાળે.
છોરાં સૌ રમવા ગયાતાં.
ઘાટ પણ જોયાં,
વાટ પણ જોયાં,
જોયા અમે છોરાં નહાતાં... નદી સરોવર....
નદી ભરપૂર છે,
તળાવ ભરપૂર છે,
કાચ જેવાં પાણી અમે દીઠાં... નદી સરોવર....
ઘટા ઘનઘોર છે, ચીતડાં કેરી ચોર છે,
પંખી સૌ ગીતો ગાતાં... નદી સરોવર....
હરણાં અમે જોયાં, સસલાં અમે જોયાં,
પરદેશી પંખી અમે દીઠાં... નદી સરોવર....
નદી કિનારે,
ઝાડવાં ડાળે,

૬. રૂપાળી પરી

હીંચકા હીંચકવા માંડ્યા... નદી સરોવર....
ટેકરી અમે ફૂંધા,
મનભરી ખેલ્યાં,
છબછબ કરવા માંડ્યાં... નદી સરોવર....
પાણી ઊછાળ્યાં,
ધૂબાકા માર્યા,
ફૂબકી લેવા લાગ્યા...નદી સરોવર....
છીપલાં અમે વીણ્યાં,
રેતીમાં રમ્યાં,
પાણીના જીવો જોયાં નાનાં...નદી સરોવર....
પંખી કલરવે,
વાયુ વાંસળીએ,
સૂર સરગમના માણ્યાં...નદી સરોવર....

પરીઓનો ઘાટ રૂડો પરીઓનો ઘાટ,
ઓ પ્રભુ મને દઈ દેજો પરી કેરો ઘાટ
પાંખો પ્રસારી એ, મધમીઠું હસતી,
મનભરી માણો એની શોભા અનેરી,
ઝળહળ ઝળકતી, મનડાં હરી જાય (ર)

ઓ પ્રભુ મને....

ઘોળી ઘોળી પાંખો એની, વાંકડીયાં વાળ છે,
ગજરા કેરા કંકણ, માથે ફૂલોનો તાજ છે,
રૂપેરી ઝાંઝર એના, ખનક ખનક થાય (ર)

ઓ પ્રભુ મને....

તારક મટેલી, પહેરી તેણે ઓટણી,
રૂપેરી કોર એની સોને જડેલી,
નીરખી એને આંખો, પલક પલક થાય (ર)

ઓ પ્રભુ મને....

આકાશે ઊડજે, ચાંદા સાથે રમજે,
હેથે છે આશ એવી શમણું બની આવજે,
શમણાંમાં રખે, તારો સાથ મળી જાય (ર)

ઓ પ્રભુ મને....

૭. વટનો કટકો

મારી માડીનો વ્હાલનો કટકો,
જાણે હું તો વટનો કટકો.
મારું નવું નવું શર્ટ ને પેન્ટ છે,
સાથે બાંધ્યો ચકચકતો બેલ્ટ છે
મારી માડીનો....
મારી મમ્મીએ દીઘી એક હેટ છે,
રમવાને દીઘું એક બેલ્ટ છે,
મારી માડીનો....
પપ્પા લાવ્યા શૂટ ને બૂટ છે,
લાગે જાણે પૈસા લખલૂટ છે,
મારી માડીનો....
રંગરંગી મજાની દીઘી ટાઈ છે,
અદા મારી અનેરી છાઈ છે,
મારી માડીનો....
સજેલ બંદાનો જુઓ રૂઆબ છે,
જતાં આવતાં કરે સો સલામ છે,
મારી માડીનો....

૮. બાળકને ગમતું ઝરણું

પેલું ઝરણું મને ગમતું
એ તો થનગન વહેતું જાય રે ઝરણું મને
એ તો હરણા પેઠે ઠેકતું
એ તો કલકલ કરતું જાય રે ઝરણું મને
એ ઝરણાંને મારે ખાળવું છે
પણ ઝાલ્યું ન ઝલાય રે ઝરણું મને
મારે ઝરણાં સાથે જાઉં છે
એ તો એકલું વહેતું જાય રે ઝરણું મને
મારે ઝરણાં જેવું થાઉં છે
હું થંભુ નહી લગાર રે ઝરણું મને
હું ઝરણાં જેવો વહીશ રે
હું પળપળ આગળ જઈશ રે ઝરણું મને

૯. પતંગિયાં રંગરંગી

કોઈ રાતાં ને કોઈ લીલેરાં, પતંગિયાં રંગરંગી,
મેં તો આમ તેમ ભટકી પીછાણ્યાં, પતંગિયાં રંગરંગી,
મારા બાગમાં આમતેમ ઘૂમતાં, પતંગિયાં રંગરંગી,
જાણે આકાશમાં ઝૂમતા તારા, પતંગિયાં રંગરંગી,
એની પાંખો મહીં પથરંગી ટપકાં, પતંગિયાં રંગરંગી,
એને નવરંગી ફૂલડાં ગમતાં, પતંગિયાં રંગરંગી,
લાગે એકમેકથી ચઢીયાતાં, પતંગિયાં રંગરંગી,
નાના ભૂલકાંને બહુ એ ગમતાં, પતંગિયાં રંગરંગી,
એતો ફૂલોના જુગરી ભેરાં, પતંગિયાં રંગરંગી,
સંગે રમવા પણ ના આવે ઓરાં, પતંગિયાં રંગરંગી,
એતો ફૂલ કેરા પરિમલ પીતાં, પતંગિયાં રંગરંગી,
એના ગુંજન મનને હરતાં, પતંગિયાં રંગરંગી,
એ તો હરદમ હાથતાળી દેતાં, પતંગિયાં રંગરંગી,
એ તો આનંદે, ઉલ્લાસે રમતાં, પતંગિયાં રંગરંગી.

૧૦. આવ્યો શિયાળો લાવ્યો ઠંડી

આવ્યો શિયાળો, લાવ્યો ઠંડી રે ઠંડી,
મીઠો લાગે છે શિયાળો.
અમે કોટ પહેર્યો ઊનનો,
ટોપી મોજા પહેર્યા છે ઊનના,
અમે ફરીએ મફલર વીંટાળી, વીંટાળી,... મીઠો...
કોઈ શાલ કોઈ સ્વેટર પહેરતાં,
કોઈ કોલસા સળગાવી તાપતા,
અમે રમીએ ઠંડીને ભગાડી, ભગાડી ... મીઠો...
માડી તલ કેરા લાડુ આપતાં,
માડી કોપરાં ને ગોળ ખવડાવતાં,
અમે ખાઈને રહેતાં ઉમંગી, ઉમંગી... મીઠો...
અમને શાળાએ જતાં એ રોકતો,
એ આખા શરીરને ઘુજાવતો,
તડકો લાગે છે સૌને મધમીઠો, મધમીઠો... મીઠો...
તાપણા હારે એ નેડો બંધાવતો,
દિવસ ટૂંકાવી રાત લંબાવતો,
અમે ઊપડ્યાં શાળાએ દોટ મૂકી રે મૂકી... મીઠો...

૧૧. નભમાં પતંગ ભરે રંગોળી

નભ આખું, પતંગે ભરચક રે,
 પતંગ મારો શોધ્યો, શોધ્યો યે ના જડે.
 સાગમટે કપાયે લાલ, પીળી, ભૂરી ને પચરંગી,
 આકાશ જાણે વારે ને વારે પડધ્યા કરે.
 ઊંડે પતંગ ઘણાં રંગરંગી, ભરે રંગોળી,
 આકાશ નીલું, શોધ્યું, શોધ્યું યે ના જડે.
 પતંગ લૂંટે કોઈ, લૂંટે કોઈ દોરી,
 આકાશ આખું 'કાપો કાપો' થી ગૂંજ્યા કરે.
 પતંગ મારો એવો રહે અડંગી, બાવે ધીખી ધૂણી,
 પતંગ મારો કાપ્યો, કોઈથી કપાય નહીં.
 માડી આપે લાડુ, પૂડા ને ચીકી,
 સખા, સખી, મનમૂકી બસ ખાયા કરે.

૧૨. ગામની ભાગોળ

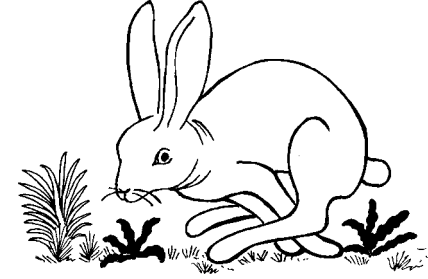
મારા મનડાને લાગે અતિ પ્યારી,
 મારા ગામની કળાયેલ ભાગોળ (ર)
 ઘટા વડલાની છાઈ ઘેઘૂર છે (ર)
 હો... વડવાઈઓ અડી નીચે છેક છે (ર)
 હીંચકો હીંચી વાતોને વાગોળું... મારા...
 બધાં ઝાડવાં લાગે વ્હાલા ભાઈબંધ (ર)
 હો... જગજૂનો અમારે અનુબંધ છે (ર)
 અમે હૈયાને રાખે બહુ ખેંચી... મારા...
 તળાવ કેરાં પાણી, રંગો નીતરતાં (ર)
 હો... સોનલ વરણા તારક ઝરતાં (ર)
 નીરખી મનડું કદી ના ધરાતું... મારા...
 રંગરંગી પંખીનો લાગ્યો મેળ છે (ર)
 હો... લાગે જાણે જીવન તરબોળ છે (ર)
 પાછું કેમ કરી વાળું, હે મન ? ...મારા...
 બતક ને મોરનો કેવો સુમેળ છે (ર)
 હો... ભાવ બધાનો કેવો નિર્ભેળ છે (ર)
 વ્હાલો મોહન વગાડે જાણે વેણું... મારા....

૧૩. બહુ ગમે

બહુ ગમે... ભાઈ બહુ ગમે...
આ ખળખળ વહેતા ઝરણાં (૨)
એ રૂમરૂમ ઝૂમવા આવે તો,
બહુ ગમે ભાઈ બહુ ગમે.
આ નભમાં ધૂમતો ચાંદલિયો (૨)
એ રમતો રમતો આવે તો,
બહુ ગમે ભાઈ બહુ ગમે.
આ આભમાં દોડતી વાદળીઓ (૨)
એ પાણી ભરી ભરી લાવે તો,
બહુ ગમે ભાઈ બહુ ગમે.
પેલી નદીને કાંઠે જઈએ રે (૨)
ત્યાં છીપલાં મળી આવે તો,
બહુ ગમે ભાઈ બહુ ગમે.
આ ઝરમર ઝરતો મેહુલિયો (૨)
તે ભીંજવી ભીંજવી નાખે તો
બહુ ગમે ભાઈ બહુ ગમે.

૧૪. સસ્સારાણા

સસ્સારાણા, સસ્સારાણા, લાગે બહુ રૂપાળા રે,
ફરફર કરતી ધોળી લાંબી મૂંછ રે... સસ્સારાણા...
રાતી રાતી આંખ ને,
કાન સરવા સરવા રે.... સસ્સારાણા...
નાના નાના પગ ને,
વાંકી વાંકી પૂંછ રે... સસ્સારાણા...
રેશમ રેશમ રૂ સરીખા,
વાળ લીસ્સા લીસ્સા રે... સસ્સારાણા...
વનના રાણા સિંહને, મોટી દીધી માત રે... સસ્સારાણા...
કાચા લાગે નાની નાની,
બુદ્ધિ આભ સરીખી રે... સસ્સારાણા...
આગળ વધે સસ્સા પેઠે,
બળ કરતાં બુદ્ધિ રે... સસ્સારાણા...
નાના ભલે બાળ તમે સૌ,
બુદ્ધિમાં છો મોટા રે... સસ્સારાણા...

૧૫. જ્ઞાનગંગા

ચાલો, ચાલો નિશાળ, જ્ઞાનગંગા વહેતી જાય.
વિનય, વિવેક, નેકીથી, ખોળે ખોળે ભરીલો,
જ્ઞાનગંગા વહેતી જાય,
પાટીપેન લઈને, નાના ભૂલકાં ગ્રહી લો,
જ્ઞાનગંગા વહેતી જાય,
ગાતાં થઈને ગુલતાન, હસતાં રમતાં પામી લો,
જ્ઞાનગંગા વહેતી જાય,
કાળી ભલે રહી રે સ્લેટ, છે ઉજાશ કેરી ભેટ,
જ્ઞાનગંગા વહેતી જાય,
ગુરૂ સ્નેહથી ભણાવે, ભણી ગણી સૌ પામો,
જ્ઞાનગંગા વહેતી જાય,
રોજ શાળામાં આવી, મૂલ્યો સાથે ગ્રહી લો,
જ્ઞાનગંગા વહેતી જાય,

૧૬. છાંયડો લાગે છે વ્હાલો

કાળઝાળ ગરમીમાં છાંયડો લાગે છે વ્હાલો
નાનકી ચકલી સદાયે રમતી (ર)
હોલાં ને લેલાં હરખાય.... છાંયડો લાગે....
કોયલ રાણી ગાયે મીઠે રાગે (ર)
પોપટ, મેના મલકાય.... છાંયડો લાગે....
મોરલો ટહુકી સૌને બોલાવે (ર)
પંખીનો મેળો ભરાય.... છાંયડો લાગે....
છાંયડો દેખી પશુ દોડી આવતાં (ર)
નિરાંતે વિસામો થાય.... છાંયડો લાગે....
નાનકા બીજમાંથી ઝાડ મોટું થાતું (ર)
એને તે શીદને કપાય.... છાંયડો લાગે....
ફળ, ફૂલ, લાકડાં ને મીઠો છાંયડો (ર)
તરૂં પરહિતકારી કે'વાય.... છાંયડો લાગે....
તરૂં કેરી ભાવના હૃદયે ધરીએ (ર)
ભલાનું ભલું થાય.... છાંયડો લાગે....

૧૭. સફાઈ કાર્ય

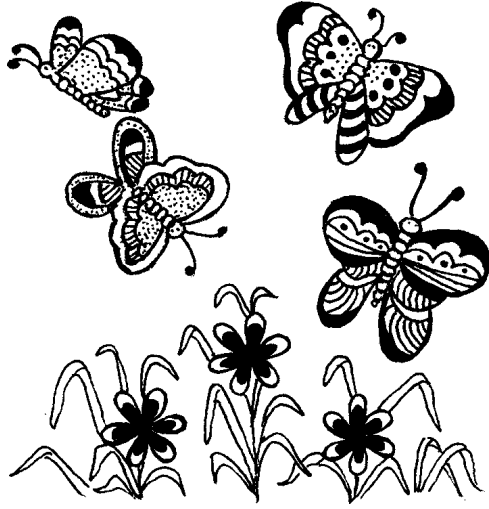
હાલો હાલો રે હાલો હાલો રે,
 હાલો હાલો રે હાલો હાલો રે,
 લઈ ઝાડુ સફાઈ કરો સાથમાં રે,
 હાલો હાલો રે...
 રાખો ચોખ્ખાં વિદ્યા કેરા ધામને રે,
 હાલો હાલો રે...
 ચોખ્ખાં તન, મન ને ધામમાં પ્રભુ વસે રે,
 હાલો હાલો રે...
 લીલે તોરણીએ વિદ્યા ધામ સજવો,
 હાલો હાલો રે...
 રંગ રંગી ફૂલ કેરાં છોડ વાવીએ,
 હાલો હાલો રે...
 શાળા કેરા બાગના ફૂલ બનીએ,
 હાલો હાલો રે...
 જીવનબાગમાં મીઠી મહેંક ભરીએ,
 હાલો હાલો રે...

૧૮. 'અમે તારાં બાળ માડી'

નાનાં છીએ મોટાં અમે થઈશું
 અમે તારાં બાળ માડી, અમે તારાં બાળ
 જાતે ન્હાઈશું, ગીત મધુરાં ગાઈશું
 અમે તારાં બાળ માડી, અમે તારાં બાળ.
 હસતાં રમતાં નિશાળે વ્હેલાં જાઈશું,
 અમે તારાં બાળ માડી, અમે તારાં બાળ,
 ધ્યાન દઈને માડી અમે ભણશું,
 અમે તારાં બાળ માડી, અમે તારાં બાળ.
 ગુરુજી ચિંધ્યુ કામ મળીને કરશું,
 અમે તારાં બાળ માડી, અમે તારાં બાળ,
 તેં દીધેલા ગુણથી અવગુણ ધોશું,
 અમે તારાં બાળ માડી, અમે તારાં બાળ.
 વીર બનશું, સૌ સરીખાં ગણશું,
 અમે તારાં બાળ માડી, અમે તારાં બાળ,
 ધીર બનશું, સેવા સૌની કરશું,
 અમે તારાં બાળ માડી, અમે તારાં બાળ.
 સ્તુતિ કરતાં પ્રભુ મહિમા કરશું,
 અમે તારાં બાળ માડી, અમે તારાં બાળ,
 કામ કરીને ઉજળા અમે થઈશું,
 અમે તારાં બાળ માડી, અમે તારાં બાળ.
 ભણી ગણીને શાતા તને દઈશું,
 અમે તારાં બાળ માડી, અમે તારાં બાળ

૧૯. રૂપાળું પતંગિયું

પતંગિયું રે પતંગિયું રે...
 બાગે બાગે ફરતું રે,
 ફૂલોને એ ચૂમતું રે,
 એ થાકે નહીં લગાર રે... પતંગિયું રે...
 રંગભેરંગી પાંખો શોભે,
 નમણું નમણું નાજુક લાગે,
 રૂંડું રૂપાળું શમણું લાગે,
 એને ગમતી ફૂલ પરાગ રે... પતંગિયું રે...
 મનિયો દોડે, લાલિયો દોડે,
 કેવિન દોડે, ભયલુ દોડે,
 પતંગિયાની પૂંઠે લાગે,
 એ પકડ્યું ન પકડાય રે... પતંગિયું રે...

૨૦. જીવન કરીએ તેજવંતા

હાંરે અમે ભાગ્યાં,
 વેગીલા વાયુ કોરે;
 રે ઝરણ પછડાટે,
 મધુરા રણકારે;
 કે પંખી કલરવતાં.....

હાંરે અમે નાચ્યાં,
 ઘેઘૂર વડલા ઝાડે;
 ફૂદતા વાનર પેઠે,
 માયા કેરી દોરે;
 કે ચરણ અમ થનગનતા.....

હાંરે અમે ઊડ્યાં,
 પરી કેરા સંગે,
 હેયાના ઉમંગે,
 ગગનની વિશાળે,
 તારલીયા ઝળહળતા.....

હાંરે અમે ભણ્યા,
 હોંશે ને હોંશે;
 ગુરૂના જ્ઞાનદાને,
 શ્રદ્ધા કેરી દોરે
 કે જીવન અમ તેજવંતા.....

૨૧. ભલે રહ્યાં અમે નાના....

અમે ભલે રહ્યાં રે નાનાં બાળ,
અમે મન મૂકીને ભણશું રે.
જીવન ઝંઝાવાત મહીં અમે,
સામા નીરે તરશું રે,
પ્રભુ પ્રતિ શ્રદ્ધા અખૂટ રે,
કદી નહીં અમે ડરશું રે.
વિધ વિધ ભર્યો દેશ અમારો,
દેશસેવામાં ઝૂકવું રે.
ગરિમા ભરેલો ભારત પ્યારો,
નિત એનું હીર જાળવશું રે.

૨૨. સુગરી કેરું કૌતુક

સુગરી કરે કૌતુક મોટું... મોટું...
સુગરી નાની ને ઉધમ મોટો.. મોટો... સુગરી કરે...
કલામાં ના મળે જોટો... જોટો... સુગરી કરે...
સંપીને નીડને સજાવે... સજાવે... સુગરી કરે...
આછાં પીળે રંગે શોભે... શોભે... સુગરી કરે...
નમણી ને ભાવક ભાસે... ભાસે... સુગરી કરે...
સંઘે રહી કરે કલશોર... શોર... સુગરી કરે...
સંપ, ઉધમ કેરો મહિમા...ગાએ... સુગરી કરે...
એકલી અટુલી કોઈ'દી દીઠી...? દીઠી... ?
સુગરી કરે...

૨૩. વાદળ ગરજે, વીજળી ચમકે

સખી, મારી બેની ઘણીએ ગભરાઈ ગઈ.
વાદળ ગરજે છે ગડ ગડ ગડ
ધૂજે છે ઘરતી ધમ ધમ, ધમ,
વીજળી ચમકે છે ચમ ચમ ચમ
સખી મારી બેની ઘણીએ ગભરાઈ ગઈ.
વાયરા વીંઝાય છે સમ સમ સમ
વર્ષા વરસે છે ઝમ ઝમ ઝમ,
જાણે સંગીત રેલાય મીઠું મધ, મધ, મધ,
મારાં કપડાં ભીંજાઈ જાય, ઝટ, ઝટ, ઝટ
સખી મારી બેની ઘણીએ ગભરાઈ ગઈ
વર્ષારાણી આવે રમ, રમ, રમ,
ખેતરો થાયે લીલાં રંગ, રંગ, રંગ,
છોરાં નાચે ગાયે થન, થન, થન
સખી મારી બેની ઘણીએ ગભરાઈ ગઈ.

૨૪. શાળા - 'એક જીવંત બાગ'

નાની નિશાળ, મારી નાની નિશાળ,
ભણતા અમે સૌ નાનેરાં બાળ.
શાળામાં માડી શારદે સોહાય,
વિદ્યાની જ્યોત એમાં જલતી સદાય,
મારી શાળામાં મોટું યોગાન,
બાળુડાં રમતા, માણે ઉલ્લાસ.
નિશાળે ફરતે બનાવ્યો કોટ,
માંહી વાવ્યા છે ફૂલ કેરા છોડ.
સવારે આવી અમે પાતાં પાણી,
ફેલાવી ફૂલોએ સુગંધ સારી,
આવી શાળામાં, લઈને ઝાડુ,
ચોખ્ખું ચણાક હું કરવા માંડું,
ગીતો મઝાના પંખી ગાયે;
બાળ કલરવમાં શાળા ગાજે.
નાનકો નથી આવ્યો હજુયે કેમ ?
શાળા નહીં લાગે કદી તમને જેલ.

૨૫. અમે નાનેરાં બાળ

અમે વ્હાલેરાં, બાળ પ્રભુ તારાં રે,
અમે ભોળેરાં બાળ પ્રભુ તારાં રે.
ખિલ્યાં ખિલ્યાં અમે સૌ ખિલ્યાં રે,
તારી આશિષે અમે સૌ ખિલ્યાં રે,
મહાલ્યાં મહાલ્યાં અમે મહાલ્યા રે,
તારા ખોળામાં અમે સૌ મહાલ્યાં રે,
લેજે લેજે તું અમ સંભાળ રે,
ભૂલો ભૂલીને અમોને સંભાળ રે,
દેજે દેજે અમોને સદ્બુદ્ધિ રે,
બુદ્ધિથી કરીએ શુદ્ધિ રે.
સિંચ્યું સિંચ્યું તમે સિંચ્યું રે,
અમ આત્માને બળ તમે સિંચ્યું રે.
વંદન કરીએ પ્રભુ રેલાય રે,
તારો પ્રેમ અમ પર રેલાય રે.

૨૬. ચાંદલિયો

આ ખળખળ વહેતા ઝરણાં (૨)
એ રૂમઝૂમ ઝૂમવા આવે તો,
બહુ ગમે ભાઈ બહુ ગમે.
આ નભમાં ધૂમતો ચાંદલિયો (૨)
એ રમતો રમતો આવે તો,
બહુ ગમે ભાઈ બહુ ગમે.
આ આભમાં દોડતી વાદળીઓ (૨)
એ પાણી ભરી ભરી લાવે તો,
બહુ ગમે ભાઈ બહુ ગમે.
મારી શાળામાં એક આંબલિયો (૨)
તેને કેરી મીઠીમીઠી આવે તો,
બહુ ગમે ભાઈ બહુ ગમે.
પેલા સીમે રઝળતાં બાલુડાં (૨)
તે ભણવા દોડી દોડી આવે તો,
બહુ ગમે ભાઈ બહુ ગમે.
પેલી નદીને કાંઠે જઈએ રે (૨)
ત્યાં છીપલાં મળી મળી આવે તો,
બહુ ગમે ભાઈ બહુ ગમે.
આ ઝરમર ઝરતો મેહુલિયો (૨)
તે તનમન ભીંજવી નાખે તો,
બહુ ગમે ભાઈ બહુ ગમે.

૨૭. હું ભણવાની

કુદરત ખોળે પંખી બની મુક્ત ગગને ઊડવાની

હું ભણવાની

ડૉક્ટર બની, નર્સ બની દર્દીની સેવા કરવાની

હું ભણવાની

માતા પિતાની સેવા કરી તેમનો અખૂટ પ્રેમ પામવાની

હું ભણવાની

મેળવેલ જ્ઞાન થકી હું સમાજસેવા કરવાની

હું સેવિકા બનવાની

મોટી થઈ માબાપનું લાલનપાલન કરવાની

હું બાળકોને ભણાવવાની

ઈશ્વરકૃપાએ નવજીવનની કેડી કંડારવાની

હું અદકેરું કંઈક કરવાની

ભણતર થકી જગ કેરું ચણતર હું કરવાની

હું ઘડપૈયો બનવાની.

૨૮. પરી કેરા દેશમાં

જાવું છે મારે તો પરી કેરા દેશે,

ચહું ત્યાં પહોંચવા વાદળની વાટે.

ભલા, ઓ વાદળ લઈ જાઓ મુજને,

જાવું છે મારે તો પરી કેરા દેશે.

પરીઓ સો ઊડેને મૂમે મળીને,

પરીઓ સોઢે ને મારું મન મ્હોચે.

લપાતી છુપાતી વીજ પેઠે તો તે,

વળી પાછી આવી મૂલામાં મૂલે તે.

પરી મુજને લે વિહર બ્રહ્માંડે,

સૂરજ, ચંદ્ર, તારા સમીપે લે જાજે.

સંધ્યાના રંગો, ચાંદ કેરા તેજે,

ઝબકતા તારા ભરવા તું દેજે,

ઘર પરે મારા આવજે તું સાથે,

હળીશું, ભણીશું, રમીશું સંગાથે,

ભણીશું, ગણીશું ને સેવા કરીશું,

માનવ કેરા મૂલને મૂલવશું.

૨૯. ઘરમાં તો બસ નથી ગમતું

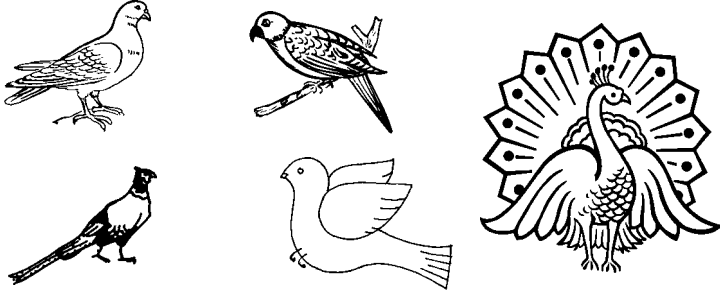

હાલોને ભેરું ઓરાં આવો રે, ઓરા આવો રે,
ઘરમાં તો બસ નથી ગમતું.
રેતના ઢગમાં ઘર - ઘર રમશું,
ઘર કેરા આંગણમાં ફૂલડાં ઊછેરશું,
ખોબલે પાણીડાં પાઈશું રે, પાઈશું રે,
ઘરમાં તો બસ નથી ગમતું
રેતી કેરા લાડવા બનાવશું, ઊછાળશું,
ફૂંડાળા કરશું ને પાણીડાં ભરશું,
હાલોને રમીએ લંગડી રે, લંગડી રે,

ઘરમાં તો બસ નથી ગમતું.
દોડીએ, હરખીએ, ફરીએ, ફૂદીએ,
છીપલાં વીણીએ, પથ્થરો વીણીએ,
ગીતડાં ગાઈશું સાથમાં રે, સાથમાં રે,
ઘરમાં તો બસ નથી ગમતું.
વન વન ઘૂમશું ગીત પંખીના સુણશું,
ઝરણાં કેરા નીરમાં છબછબિયાં કરશું,
ડાળે ડાળે ખાઈશું હીંચકા રે, હીંચકા રે,
ઘરમાં તો બસ નથી ગમતું.
મીઠાં મધુરાં વનફળ ખાઈશું,
વન કેરા પ્રાણીની ભેળા ભળીશું,
હરશું, ફરશું, કિલ્લોલશું રે, કિલ્લોલશું રે,
ઘરમાં તો બસ નથી ગમતું.

૩૦. કલરવના દેશમાં...

કોચલ બોલે ફૂ ફૂ ફૂ (૨)
 ઓ હો હો... ચાલો કલરવના દેશમાં...
 કાગડાનું કાકા, ફૂકડા કેરું જોર બહુ (૨)
 ઓ હો હો... ચાલો કલરવના દેશમાં...
 કબૂતરનું ઘૂ ઘૂ ઘૂ (૨)
 ચીં ચીં ચીં ચીં ચકલી કેરું (૨)
 ઓ હો હો... ચાલો કલરવના દેશમાં...
 લે લે લે લે લેલુડાનું (૨)
 કલબલ કલબલ કાબર કેરું (૨)
 ઓ હો હો... ચાલો કલરવના દેશમાં...
 પોપટ કરે ધીમો શોર (૨)
 હોલો કરે છે કલશોર (૨)
 ઓ હો હો... ચાલો કલરવના દેશમાં...
 ટેહુંક ટેહુંક કરતો મોર (૨)
 ઘુવડ જાણે રાતનો ચોર (૨)
 ઓ હો હો... ચાલો કલરવના દેશમાં...
 તેતર દોડે તર તર તર (૨)
 બતક કેરું ડક ડક ડક (૨)
 ઓ હો હો... ચાલો કલરવના દેશમાં...

૩૧. જુઓ બાળુડાં

જુઓ બાળુડાં પવનરૂપે,
 સઘળે ઊડતો જઈ હું.... (૨)
 ભૂરા ગગનમાં વાદળ છવાતાં (૨)
 વાદળ સ્વરૂપે હું લ્હેરાવું
 જુઓ બાળુડાં...
 ઝરમર ઝરતાં વાદળ માંહે,
 વીજ બની સઘળું ચમકાવું...જુઓ...
 સાત સમંદર પાર કરું હું (૨)
 આકાશે ઊંચે ઊડતો રહું હું...જુઓ...
 કેમ કરી હું સંગાથે આવું (૨)
 મેંદી બની તવ હાથે સુકાઈ...જુઓ...

પંખી કેરા કલરવે ઝબકી જાઉં,
 મોર કેરો ટહુકો બની હું જાઉં...જુઓ...
 જંગલ કેરી ઘેરી ઘટામાં (૨)
 શીતળ થઈ હું મંદ લ્હેરાવું...જુઓ...
 પડઘો થઈ હું પ્હાડે અથડાઉં (૨)
 વિનાશ કેરું કારણ ન થાઉં...જુઓ...
 નભમાં ઊડતા વિહંગો માંહી (૨)
 ત્વરીત બની હું વેગ બનાઉં...જુઓ...
 ફૂલ, તરુવર કેરી શોભા ન્યારી (૨)
 સુવાસ બની હું સઘળે ફેલાઉં...જુઓ...
 સૌ જીવોના જીવન થકી રે (૨)
 શ્વાસે શ્વાસે હું શ્વસાઉં...જુઓ...
 હરજો, ફરજો બાળુંડા પ્યારા (૨)
 કાંટા કાંકરા ફૂંકી હટાઉં...જુઓ...

આભે કિલ્લોલતાં, ચણભણ કરતાં;
 રંગબેરંગી પેલાં પંખી બહુ ગમતાં.
 લીલેરું ઘાસ આ, પવને લ્હેરાવું;
 તેના પર રમવાને મન લલચાવું.
 ચોમેર ખીલતાં પચરંગી ફૂલડાં;
 ઘૂમતાં પતંગિયા મનડું મ્હોતાં.
 ભરાયેલ નીર મહીં કાંકરીચાળો કરતાં;
 ગોળગોળ ચકરાતાં પાણી બહુ ગમતાં.
 ભૂરા આકાશે ટમટમતાં તારલા;
 ચાંદ કેરા અજવાશે બાળુંડાં હર્ષતાં.
 ખેતર ખેતર મ્હોલાતા મોલ ને;
 હરખધેલા જીવો મહીં, મનમોર ગઢેકયા.

૩૩. સરસ્વતી ધામમાં ચાલો

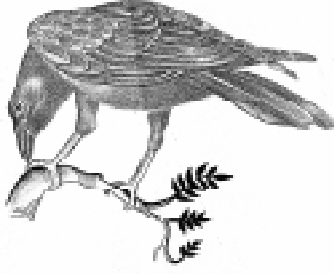
ચાલો દોડીએ, જઈએ સૌ સરસ્વતી ધામમાં,
રોજ પ્રભાતે પ્રભુ સ્મરીને,
મોટેરાંને વંદન કરીને,
ગુરુ સથવારો પામતાં... ચાલો...
સરસ્વતી ધામ છે રૂડું રૂપાળું,
હરપળ સૌનું મનડું હરતું,
માડી, વિદ્યા અમ સૌ યાચતાં... ચાલો...
હસતાં, રમતાં, ફૂદતાં, ગાતાં,
દોહાલી એવી જ્ઞાન સરિતા,
મેળવીએ ઉલ્લાસમાં.... ચાલો...
કચરોવાળી સુઘડ કરીને,
ફૂલપાનથી ધામ સજીને,
અમે દીપ્તિ તારા ધામમાં... ચાલો...

૩૪. ઉનાળો આવ્યો ગરમાવો લાવ્યો

ઉનાળો આવ્યો, ગરમાવો લાવ્યો,
સૂરજદાદા રે... ન અમને તપાવો (૨)
પંખીડાં આવ્યાં, તરસ લઈ આવ્યાં,
સૂરજદાદા રે... ન કોઈને તરસાવો (૨)
પશુડાં ભાંભરે, પાણીડાં માંગે,
સૂરજદાદા રે... ન કોઈને તડપાવો (૨)
બરફ, કેન્ડી ખાવા, બાળ તરસતાં,
સૂરજદાદા રે... ન કોઈને તપાવો (૨)
રસભરી કેરીઓ મન લલચાવતી,
સૂરજદાદા રે... ન કોઈને તપાવો (૨)
કાળઝાળ ગરમી ને લૂના તે વાચરા,
સૂરજદાદા રે... અમને બચાવો (૨)
પીતાં ખારાં પાણી ને દેતાં મીઠાં પાણી
સૂરજદાદા રે... અમીરસ પાજો (૨)

૩૫. મનથી રૂપાળો કાગડો

ઝાડે ઝાડે વને ફરતો,
કાળો કાળો કાગડો (૨)
રંગત ભરી સંગત એની (૨)
વેઘક વેઘક વાણી એની (૨)
ઝાડે ઝાડે....
કાળી કાળી પાંખો એની (૨)
ઘેરી કાળી ચાંચ એની (૨)
ઝાડે ઝાડે....
આખે આખો કાળમીંટ જાણે (૨)
વાણી એની કર્કશ જાણે (૨)
ઝાડે ઝાડે....
ચતુરનો ચતુર ગણાતો કાગડો (૨)
કપટ ન રાખે લેશ, કાગડો (૨)
ઝાડે ઝાડે....
સફાઈ કરતો સફાઈદાર જાણે (૨)
તન કાળાં, મનથી ઊજળો જાણે (૨)
ઝાડે ઝાડે....
બગલો તનથી ઊજળો, કાળું એનું મન (૨)
એથી રૂડો કાગડો, રહીએ તેને સંગ (૩)
ઝાડે ઝાડે....

૩૬. અરેરે, મેહુલિયા...

અરેરે, મેહુલિયા તારાં બહુ તોફાન,
કેમ કરી જાવું મારે હરખભેર શાળામાં રે લોલ....
અરેરે મેહુલિયા...
અરેરે, ગરજે વાદળ અપાર,
એના અવાજે ડરી ઘરમાં પેસી, બેસી રહું રે લોલ...
અરેરે મેહુલિયા...
અરેરે, મેહુલીયા શું કરું ઉપાય ?
કીચડમાં લપસી મારા કપડાં મેલા થાય છે રે લોલ...
અરેરે મેહુલિયા...
શું કરું હું અણગમતા વાચરા વાચ,
સાચવી ઓઢું તોયે છત્રી કાગડો થાય છે રે લોલ....
અરેરે મેહુલિયા...
અરેરે, તેં લીધા કેટલા બધાંના જાન?
કર ખમ્મા તું, તને હું વિનવું રે લોલ...
અરેરે મેહુલિયા...
અરેરે, મેહુલીયા તારા તે ક્યાં ઠામ?
જગતના જીવો તને ઘેર જવા વિનવે રે લોલ...
અરેરે મેહુલિયા...

૩૭. રજાઓ પડી

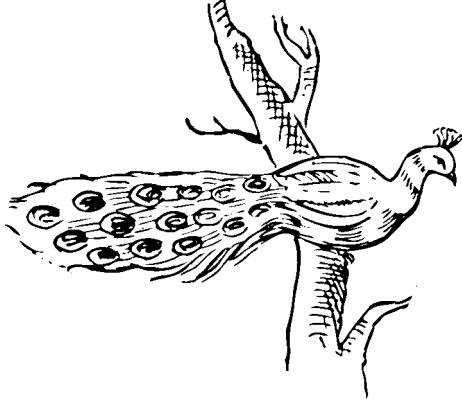
મારે તો બસ હવે ફરવું... મારે તો બસ હવે ફરવું...
 દીઘી પરીક્ષા, હવે નિત રમવું (ર)
 પેલા ભમરડા પેઠે મારે ઘૂમવું (ર) મારે તો બસ...
 નદી કેરા કાંઠડે ને તરુવરની છાંયમાં (ર)
 પેલા પંખીના કલરવમાં ભળવું (ર) મારે તો બસ...
 પાળેલો ફૂતરો ને પાળેલી ગાવડી (ર)
 જાણે લાગે મને બેઉ ભેરું... મારે તો બસ...
 નાનાં ગલૂડિયાં ને નાની છે વાછડી (ર)
 એની નાની નાની પગલીમાં ભળવું (ર) મારે તો બસ...
 કુદરતને ખોળે, મોરલાની સાથમાં (ર)
 કળા કરી થન થન નાચવું (ર) મારે તો બસ...
 ઘૂઘવતા ઊછળતા સાગરની સાથમાં (ર)
 મોજા બનીને ઊછળવું (ર) મારે તો બસ...

૩૮. પ્રવેશોત્સવ - ચાલો જઈએ નિશાળમાં

બોલાવે છે નાનાં મોટાં સૌ,
 ચાલો જઈએ નિશાળમાં...
 કંકુ તિલક કરી ઊંટગાડીમાં બેસતાં,
 ટોલક વાગે ટમ ટમ હો...ચાલો જઈએ...
 પેંડા ખવડાવી મોં મીઠું કરાવતાં,
 હસતા રમતા હો... ચાલો જઈએ...
 ટોપી પહેરી અમે વટભેર મ્હાલતા,
 જાણે દેશનેતા હો...ચાલો જઈએ...
 નાચતાં, ફૂલતાં આવકાર દેતાં,
 ફૂલડાં પહેરાવી હો...ચાલો જઈએ...
 ઘંટના રણકારે અમે પાટી પેન પકડી,
 દોડતાં દોડતાં હો...ચાલો જઈએ...
 કાલી ઘેલી વાતો અમે શાળામાં કરશું,
 નાના, ભોળાં, ભૂલકાં સૌ.....ચાલો જઈએ...
 ભણશું, ગણશું ને ભવ ઊજાળશું,
 હરખભેર ગાતાં સૌ...ચાલો જઈએ...

૩૯. કેવો રૂપાળો મોરલો

કેવો રૂપાળો સોહાય આ મોરલો,
ઘરના આંગણે આવે છે મોરલો,
વાડીમાં ને બાગમાં આવે છે મોરલો,
આવીને કરે રે ટહુકાર આ મોરલો....કેવો....
પીંછા ફેલાવી નાચતો આ મોરલો,
તાનમાં ને ગાનમાં રાચતો મોરલો,
જોઈ એને બાળ હરખાય આ મોરલો....કેવો....
આભમાં ઘનઘોર વાદળ ઘેરાતાં,
વર્ષાના ઝરમર ફોરાં ઝરતાં,
ઉમંગે કરે રે કલશોર આ મોરલો....કેવો....
કળા કરીને થનગન નાચતો,
આનંદવિભોર થઈ ટેલને નચાવતો,
દીપ્ત્યું તેના જીવનનું ભોર, આ મોરલો....કેવો....

૪૦. જગનો તાત

હે માડી જાઈ હું લઈ હળ - લાકડાં,
હે માડી જાઈ હું જગતાત બનવા,
હે માડી મારે તે ગોળ ક્યારા કરવા,
માંહી મારે ફળ કેરાં છોડવા રોપવાં,
હે માડી દાતરડું દેજે હાથમાં,
શીખીશ હું, ઘાસ ને ચારો કાપતાં,
કરીશ હું તો લીલુંડાં પાંદડાંને એકઠાં,
આવીશ હું તો ગાયને નીરણ નીરવા,
હે માડી ગાવલડી દૂધ બહુ આપશે,
દૂધ પીતાં બાહુમાં બળ બહુ આવશે,
હે માડી પડતર ખેતરો છે ખેડવાં,
માંહી મારે ડાંગર - બાજરી કરવાં,
હે માડી દેજે હેંયામાં હામ એટલી,
ભૂખ્યાંની ભૂખ ભાગું હું એટલી.

૪૧. મારો પતંગ

મારો લાલ રંગનો પતંગ છે,
એ સરસર કરતો ઊડે છે,
એ તો આભે ચૂમતો જાય રે.... મારો લાલ....

આભલામાં જંગ જામ્યો છે,
પાંચેએ પેચ લડાવ્યા છે,
એ તો પેચ કાપતો જાય રે.... મારો લાલ....

મેં જાતે દોરો પાચો છે,
મસમોટો પીલ્લો બનાવ્યો છે,
એ સરસર સરકી જાય રે.... મારો લાલ....

ભૂરિયો ને કારિયો ટોળે વળ્યાં,
ચરકટ ને લિલિયો ભેટી પડ્યાં,
એ ગુલાંટ મારતો જાય રે.... મારો લાલ....

મારું કહેલું એ માને છે,
કેમેચ કરી કપાતો નથી,
મારે હેચે ઊડે ગુલાલ રે.... મારો લાલ....

૪૨. વ્હાલા બાળદેવ, મુક્ત ગગનમાં વિહરજે

દોડી જાજે ભાવ ભાળી,
સાચ્યે, દેવી માને પાચે લાગી,
ગુરુ કેરા આશિષ પામી,
હરખ, વિદ્યા પામી પામી..... દોડી જાજે.....

કાલી-ઘેલી વાતો માંડી;
રસભરેલાં ગીતો ગાજે,
વિહરજે તું પંખી પેઠે..... દોડી જાજે.....

અનંત ગગનમાં જાજે,
ઊંડેરી ખીણોમાં જાજે,
શાંતિ લાવજે ખૂંદી ખૂંદી..... દોડી જાજે.....

શાંતિ તણો 'દૂત' તું બનજે,
જગને તારી આશા ઝાઝી,
બનજે તું સાચો કાજી..... દોડી જાજે.....

જૂઠ તણો દીપ બુઝાવી,
દેજે સાચ કેરી જ્યોત જલાવી,
ઊગારજે સોને તારી, તારી..... દોડી જાજે.....

૪૩. પ્યારા મામા

મારા મામા છે મુજને વ્હાલાં રે વ્હાલાં,
મારા મામા છે મુજને વ્હાલાં.

મારા મામા તે કંઈ કંઈ લાવતાં,
આવી હેતથી મને રમાડતાં,
નિજ હાથે ખવડાવે ટપારી, ટપારી.... મારા મામા....

મારા મામા ઘાણી ખજૂર લાવતાં,
સાથે નવાં નવાં કપડાં લાવતાં,
મામા હરખે છે મુજને શણગારી, શણગારી....મારા મામા....

મામા ખાટાં મીઠાં ફળ લઈ આવતાં,
નાના - મોટાં રમકડાં લાવતાં,
મારા મામાનું હૈયું ઉદારી, ઉદારી.... મારા મામા....

મામા ટીકડી - ફટાકડાં લાવતાં,
સાથે પેંડા - મીઠાઈ લાવતાં,
મળી સાથે સૌ કરતાં ઊજાણી, ઊજાણી.... મારા મામા....

મામા પતંગ - દોરો લાવતાં,
મને પેચ લડાવી આપતાં,
હેથે મારે છવાઈ ખુશાલી, ખુશાલી.... મારા મામા....

૪૪. લીલુડી વાટમાં

હાલો રે ભેરું હાલો લીલુડી વાટમાં,
હાંરે ભેરું વાટ વન - વગડે જાય છે.
હાંરે ભેરું કુંગર, ઘાટ દેખાય છે,
હાંરે ભેરું સિંહને લઈલો સાથમાં.... હાલો રે ભેરું....
હાંરે ભેરું રૂપેરી હરણાં દેખાય છે,
હાંરે ભેરું સાબર રમતાં જાય છે,
હાંરે ભેરું, ભીરું ના થાશો વાટમાં.... હાલો રે ભેરું....
હાંરે ભેરું જુઓ ઊંચેરું જુરાફ છે,
હાંરે ભેરું જુઓ વાનરની ફોજ છે,
હાંરે ભેરું રહેજો અપિરત સાથમાં.... હાલો રે ભેરું....
હાંરે ભેરું ચિત્તા, સસ્સાની દોડ છે,
હાંરે ભેરું જામ્યો પશુનો ખેલ છે,
હાંરે ભેરું રહીશું હળીને વનમાં.... હાલો રે ભેરું....
હાંરે ભેરું મમ્મી - પપ્પાની અહીં ખોટ છે,
હાંરે ભેરું પીન્દુ, ચીન્દુની ખોટ છે.
હાંરે ભેરું બોલાવી, રહીશું સૌ સાથમાં.... હાલો રે....

૪૫. ઊનો ઊનો ઉનાળો

ઊની ચારે કાર લ્હાય ડાડ,
અંગે અંગ સોનું દાઝે બળે,
કોઈ લક્સી પીવે કોઈ પીવે સરબત...ઊની ચારે કોર...
પરસેવે ન્હાતા અકળાઈ ઊઠે, ઠંડા પાણીએ સૌ નિત
ન્હાતાં, અરે
કોઈ બરફ ખાએ કોઈ લગાવે પાવડર...ઊની ચારે...
નદી સરોવર કેરાં જળ સૂકાય
ગરમ વાયરા થકી લૂ ફૂંકાય
કોઈ કેરી ખાએ, કોઈ પીવે છે રસ...ઊની ચારે...
ઠંડક માટે છાસ પીવાય, ખટમીઠાં તાજા અથાણાં ખવાય....
કોઈ ડુંગળી ખાય, ક્યાંક એસી નંખાય... ઊની ચારે...
પંખા વિના સ્ટેજેય ન ચાલતું
ઠંડુ ઠંડુ ખટમીઠું બહું ભાવતું. કોલેરા થાય, ટાઈફોઈડ
થાય....
ઊની ચારે

૪૬. મનેસ્થા

મારે તો બસ હવે ભણવું, ભણવું,
મારે તો બસ....
રોજ નિશાળે મારે જાઉં, જાઉં,
મારે તો બસ....
એકડો, બગડો મારે ભણવો, ભણવો,
મારે તો બસ....
નામ હું જાતે લખું, લખું,
મારે તો બસ....
અભણ હું ના રહું, ના રહું,
મારે તો બસ....
અંગૂઠો મારીને શું ઘોળું? ઘોળું ?
મારે તો બસ....
ટાઈમ જાતે હું જોઉં, જોઉં,
મારે તો બસ....
ભણી ગણીને જીવતર ઘોળું, ઘોળું,
મારે તો બસ....
ઊછળે આનંદની છોળ્યું, છોળ્યું,
મારે તો બસ....

૪૭. મોટી બેનીને ભણવું' તું

મારી બેનીને ભણવું ગમતું'તું,
એ હરખઘેલી ભણતી'તી
ગણતી હતી, ભણતી હતી, (૨)
મારી બેનીને ભણવું ગમતું'તું,
એને નાચવું કૂદવું ગમતું'તું.
એને રમવું, ગાવું ગમતું'તું. (૨)
મારી બેનીને ભણવું ગમતું'તું,
એ છાણાં લાકડાં વીણતી'તી
રસમીઠું ખાણું પકાવતી'તી, (૨)
મારી બેનીને ભણવું ગમતું'તું,
હું નાનો હતો બેની મોટી થઈ,
મારું લાલન પાલન કરતી ગઈ (૨)
મારી બેનીને ભણવું ગમતું'તું,
મને સાચવે કોણ ? કામ કરે કોણ ?
મારે કાજે બેની ઘરભેગી થઈ (૨)
મારી બેનીને ભણવું ગમતું'તું,

૪૮. કીડી ઘણું શીખવતી જાય

કીડી સાથે મળીને જાય, સૌને સંદેશો આપતી જાય,
કીડી ખાતી નથી કદી એકલી રે.....
કીડી મધ્યે કલશ ન થાતો, સીધા પંથે હારોહાર જાય,
કીડી પડી નથી કદી એકલી રે.....
એકલું ખાવું; રમવું ન ગમતું, દિલમાં સ્નેહનું ઝરણું ઝમતું,
કીડી રડી નથી કદી એકલી રે.....
પંડે શિસ્ત ને સંપની હામી, એવી કીડી ભૂલાઈ ન જાય,
કીડી રહેતી નથી કદી એકલી રે.....
કીડી ઉધમ કરતી જાય, તેને થાક ન લાગે લગાર,
કીડી રળી નથી કદી એકલી રે.....
કીડી સંપીને સાપને તાણતી, એનું જીવન જાણે ઉજાશ,
કીડી જંપી નથી કદી એકલી રે.....
કીડી, કીડી થઈને જીવતી, માણસ, માણસ બની જાય,
કીડી ખાતી નથી કદી એકલી રે.....

૪૯. તિરંગો લહેરાય રે...

ઊંચા ગગનમાં, ઉજ્જત મસ્તકે,
અરે આ, તિરંગો લહેરાય છે.
વીર શહીદોની, આન ને શાન રે;
અરે આ, તિરંગો લહેરાય છે.
આઝાદ ભારતમોને કાજે રે,
અરે આ, તિરંગો લહેરાય છે.
કરીએ જયઘોષ 'વંદે માતરમ્',
અરે આ, તિરંગો લહેરાય છે.
વિજય વિશ્વ કેરું પ્રતિક રે,
અરે આ, તિરંગો લહેરાય છે.
વિશ્વશાંતિ કેરું હામી રે,
અરે આ, તિરંગો લહેરાય છે.
ગાઓ, આભમાં ઊડતાં વિહંગો,
અરે આ, તિરંગો લહેરાય છે.
વન, ઉપવનના ફૂલડાં મ્હોરો રે,
અરે આ, તિરંગો લહેરાય છે.
આજ અમારા ઉરે ઉમંગ ઉમટ્યો રે,
અરે આ, તિરંગો લહેરાય છે.

૫૦. કિસાન થઈશું.... સૈનિક થઈશું

અમે કિસાન થાશું, સૈનિક થાશું,
અમન, ચમનના 'દૂત' થાશું,
ભારતમાતા કેરી માટી, ગૌરવથી ભરપૂર,
કદી લેશ ઘટે નહીં એ ગૌરવ અમારે ઉર.
દિલે રાખી હામ, બનશું અમે કિસાન,
મહેનત કરશું, ભૂખ્યાંઓને કરશું અન્નદાન.
મોટાં થાશું, જતન કરશું, જાળવશું તુજ નૂર,
ભારત માતા, તું માટી થકી સર્જાયું અમ ભૂણ,
દેશભક્તિ દિલે ઘરી ગજવશું તુજ શુભ નામ,
તારી સંસ્કાર - સંસ્કૃતિ દીપાવશું પેલે પાર.
શાંતિ, સેવા, એકતાનો જગવશું એક નાદ !
ભારત કેરી વધે આન, બાન, શાન એવી અનેરી ચાહ !

૫૧. ઠંડીમાં ગમતો તડકો

ઠંડીમાં થરથરતા લોકો,
સોનલવર્ણો ફેલાતાં તડકો,
હરખધેલા સૌ પામતાં તડાકો.
ઘાબળાં, ગોદડીનો ભારે તડકો,
સ્વખીલ બબડે, અર્પુ ઝઘડે,
માડી, લાવ તું રાતે તડકો.
કેવિન કે'છે મારા ભાગનો તડકો,
કોઈ લઈ ન લે રમતાં અડકો-દડકો,
રમતાં, રમતાં દડો છાંચડે જાતો,
બાળુડાં દોડે પકડવા તડકો,
ટોરટાંખરને આમળતો તડકો,
પંખીના સૂરમાં રેલાતો તડકો.
વડલાની છાંચે કોઈ નહીં બેસતું હવે,
સૌને ભાવતો ઠંડી ભગાડતો તડકો,

૫૨. શાળાએ જવાનું બહુ ગમે....

મમ્મી મને શાળાએ જવાનું બહુ ગમે,
નિત નવાં કપડાં પહેરવા ગમે... મમ્મી મને...
એકડો, બગડો, લખવાનો થાય,
મણકા ઘોડીએ ગણવાનું થાય... મમ્મી મને...
ત્યાં મોર બનીને નાચવાનું થાય,
ત્યાં સોળે કળાએ ખીલવાનું થાય... મમ્મી મને...
ત્યાં નવલાં ગીતોની રમઝટ થાય,
ત્યાં નવલી રસભરી વાતો થાય... મમ્મી મને...
ત્યાં નવલું નવલું ભણવાનું થાય,
એક બીજામાં ભળવાનું થાય... મમ્મી મને...
ત્યાં રમતાં રમતા લખવાનું થાય,
હસતાં ગાતાં ભણવાનું થાય...
મમ્મી મને...

૫૩. બાળદેવ

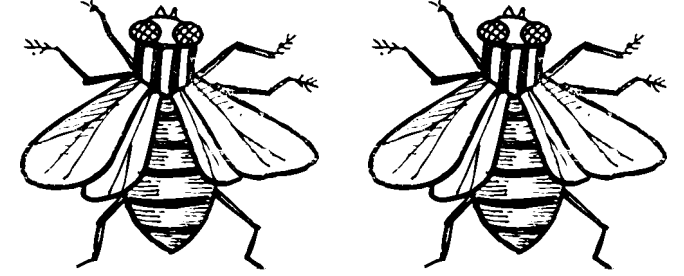
અમારે આંગણે આવો વ્હાલા બાળદેવ,
તમને શિરામણ દર્શશું, વ્હાલાં બાળદેવ... આવો અમારે...
તમારે કાજે બનીશું વિદૂષક; કળાયેલ મોરલો,
સજાવીશું, વધાવીશું ફૂલોથી હે બાળદેવ... આવો અમારે...
અવરને ભૂલી તમારામાં રત બનશું અમો,
તમારે કાજે લાવ્યા છીએ રમકડાં... આવો અમારે...
અમારામાં માવતર, સખી, સખા ભાળજો,
હેયાની વાત્યું મન મૂકીને કરજો વ્હાલા બાળદેવ... આવો અમારે...
અહીં નથી બીક, નથી કશી ચિંતા-ઉચાટ હે બાળદેવ,
એકવાર આવો, ભરપૂર ભાવ ભાળશો, હે બાળદેવ... આવો અમારે...
ભાવથી ભણાવશું, ભાવથી સાચવશું, ભાવથી ભજીશું ભગવાન,
ભજન ધૂન, રસભર્યા ગીતો અમે ગાઈશું; ગવડાવશું... આવો અમારે...
શાળા બાગનાં મોંઘેરા ફૂલ છો તમે, શાળા બાગનું લાલિત્ય તમે,
ફૂલની ફોરમ પ્રસરાવશું, વ્હાલા બાળદેવ... આવો અમારે...
ભવોભવના બનજો સાથી સંગાથી હે બાળદેવ,
મીઠો કલશોર અમને દર્શ ધો, વ્હાલા બાળદેવ... આવો અમારે...

૫૪. પ્યારાં બાળકો

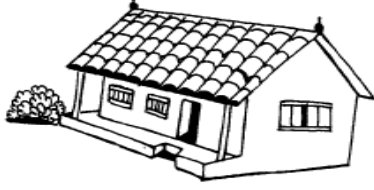
તમે શાળા બાગ કેરાં મધુરાં પુષ્પો,
તમે શાળા ગગનના પ્યારાં વિહંગો,
તમે વન ઉપવનનો મીઠો મધુરો કલરવ,
તમે દેવ કેરો મોંઘેરો અવતાર,
તમે અમારાં માનવંતા મહેમાન,
તમે ઘરતીના લૂણ, તમે ઘરતીના અમી,
તમે આઝાદ ભારતના ભાવિ સુકાની,
કીર્તિ કેરી સુવાસ તમારી ફેલાય ચોપાસ,
હે બાળ, તમે આવો અમારે દ્વાર,
હેયાં કેરા ખખડાવો દ્વાર,
પ્રતીક્ષામાં તમારી; આ આંખો છે અપાર,
શાળા બાગમાં આવો લગાતાર.

કે...બરી ખઈને હું તો બાલમંદિર ગય તો,
કોક દાડે ચો...કેટ ખઈને હું તો બાલમંદિર ગય તો,
મમલીને મમ ખાવા બઉ વાર લડતો,
પા...પા... પગલે હું ઘેર પાછો આવતો.
નિછાલમાં જવું મને તો સેજે ન ગમતું,
મમલીની ગોદમાં મને બઉ બઉ ગમતું.
પણ હવે...
પરીવેશે મારો પરવેશ થઈ ગયો,
બધાં કે છે કે ધોરણ પેલાનો થઈ ગયો.
ટોલ, નગારાં ને શરણાઈ મારે કાજે વાગતાં,
મારા કપાળે કંકુ સૂરજ ઊગતાં,
મારા માથે તો મુંગટ રૂડો શોભતો;
મને થતું હું રાજાના હૈયાનો કટકો;
મારે તે ગળે ફૂલ કેરો હારલો;
મને તે ગમતો મધમધતો હારલો.
નહીં ભૂલીએ કદી આ ગવરવ કે શાન,
હવે ન જોઈએ કેડબરી કે ચોકલેટ;
બેન મારા પાસે મધમીહું હેત.
બેન પિના તો નથી ઘેર ગમતું;
બેનમાં ભાળ્યું, મેં મમ્મી પપ્પાનું હેત.

માખી બાઈ ફરતી, રમતી, બણબણ કરતી આવે રે,
એના પર ભરોસો ન કરશો...
માખીબાઈ જંતુ લઈને, આવે હસતી હસતી રે,
એના પર ભરોસો ન કરશો...
માખીબાઈ ખાવા ઉપર બેસે પાંખ પ્રસારી રે,
એના પર ભરોસો ન કરશો...
માખીબાઈ મરડો, તાવ, ઝાડા - ઉલટી આપે રે,
એના પર ભરોસો ન કરશો...
માખીબાઈ લાવી આપે કોલેરા ને કમળો રે,
એના પર ભરોસો ન કરશો...
માખીબાઈને કાદવ, કચરો, ગંદકી બહુ ગમે રે,
એના પર ભરોસો ન કરશો...
માખીબાઈને રાખો નોખી, ખાવું-પીવું ઢાંકો રે,
એના પર ભરોસો ન કરશો...
ખુલ્લાં પીણાં, બરફ, સરખત સંભાળીને લેજો રે,
એના પર ભરોસો ન કરશો...

૫૭. મારી નિશાળ

મમ્મી ઊઠાડે રોજ સવારે, ઊઠીને કરતો વાતો,
મમ્મી બ્રશ કરાવીને, કરાવે ચા ને નાસ્તો.
મમ્મી મસળી મને નવડાવે, જ્ઞાતા પગ પછાડતો,
મમ્મી ભોળવી મોકલે નિશાળે, છાનુ છપનું હું રડતો,
ગુરુજી ભણાવે પર્યાવરણની લાંબીલસ વાતો,
કોણ સાંભળે મારી કાલીઘેલી ભોળી વાતો?
ગુરુજી ગવડાવે ગીત જાણે ઠંડો સમીર વાતો,
ઘડીક ગાતો ઘડીક ડોલતો ને ઊઘી જતો,
મને જોઈ ગુરુજી ગરજતા જાણે વનમાં સિંહ ગરજતો,
ગુરુજીની સિંહ ગર્જનાથી હું ફફડતો રહેતો.
ટટ્ટાર બેસી, સ્લેટ પકડી ગણિત ગણવા બેસતો,
દાખલા સાવ ખોટા પડતા માર ખાવો પડતો,
કોણ સાંભળે મારી કાલી ઘેલી, ભોળી વાતો,
ગુરુજી પીરસે એ જ્ઞાન ભંડાર બારોબાર જાતો.
ચાદ ના રહેતું કેમેચ કરીને કોને કરું વાતો,
મોડે મોડે નિશાળ છૂટતી હું હાંફતો હાંફતો જાતો.
મમ્મીને ખોળીને તેના ખોળામાં લપાઈ જાતો,
રડી રડીને હું તો અટળક ફરિયાદ કરતો.

૫૮. મારું બાળ નિશાળે જાય...(વાતસલ્ય)

મારો આનંદ ઉરમાં ન માય,
મારું બાળ નિશાળે જાય.
વિખૂટું કદીએ કર્યું નહોતું,
નજરથી અળગું કર્યું નહોતું,
એ મને મૂકીને જાય... મારું બાળ...
પા... પા... પગલે એ ડગ માંડતું'તું,
પડતું, આખડતું, રડતું, હસતું'તું
હવે દફતર ભરવીને જાય...

મારું બાળ.....

એની વેદના મને દગાડતી,
એનું આંસુ મારા દિલને સોંસરતું,
તે હરખે ઉમંગે જાય... મારું બાળ...
એના કિલ્લોલે મારું જીવન કિલ્લોલતું,
એના સથવારે મન મારું મ્હેકતું,
એ જાણે દુનિયા સમેટવા જાય...

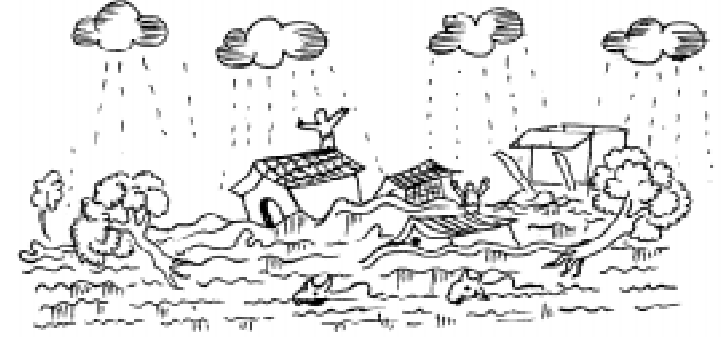
મારું બાળ.....

૫૯. મારી વ્હાલી બેની

મારી વ્હાલી બેની ગરજતી મેઘ ને,
 હૈયુ હેતે ભર્યું રે લોલ.
 મારી વ્હાલી બેની જૂઠું કેરી વેલ ને,
 પમરાટ પમરી રહ્યો રે લોલ.
 આજ મારો આનંદ ઉરમાં ન માય કે,
 બેની મારી રાખી બાંધે રે લોલ.
 બેની મારી દોડી આવે હરખાતી,
 ઓવારણાં લીધાં કરે રે લોલ.
 બેની તારી દોરીથી દૂર જાય વેરી ને,
 આયખું ઝગ્યા કરે રે લોલ.
 બેની તારા હેત કેરું ઝરણું ઝમતું ને,
 ભાઈ તારો ભીંજ્યા કરે રે લોલ.
 બેની તું તો ફૂળ કેરી ગરવી લાજ ને,
 સૌના હેયે મટી રે લોલ.
 બેની તને શું શું ભેટે ઘરું કે,
 સઘળું ઓછું દિસે રે લોલ.

૬૦. જળબંબાકાર

ચારે તરફ જળબંબાકાર;
 ઘરતી અંબર એકાકાર.
 વર્ષાજળ વરસ્યું દિન - રાત,
 ઘસમસતાં પાણી વહ્યાં લગાતાર.
 પાણી જતું' તું દરિયાની શોધમાં,
 અટવાયું તે ચણતરની આડમાં.
 પાણીએ બતાવ્યું પાણિ,
 વારિને શક્યું નહીં કોઈ વારી.
 બેઘર બન્યાં, ઘણાં નોધારાં બન્યાં,
 વ્હાલા દૂધાળાં ટોરટાંખર ખોયાં.
 પાણીના અવળાં કરતૂત જોયાં,
 લોક હૃદયે હાયકારા જોયાં.
 રે કુદરત ! તારી કેવી બલિહારી ?
 જીવનદાતાને જીવ લેતાં જોયાં.
 ગરવી ગુજરાતનું હીર અનોખું,
 ભાવભર્યા માણસાઈના મેળા જોયાં.

૬૧. બાપુ... તમે ગયા ચાલી

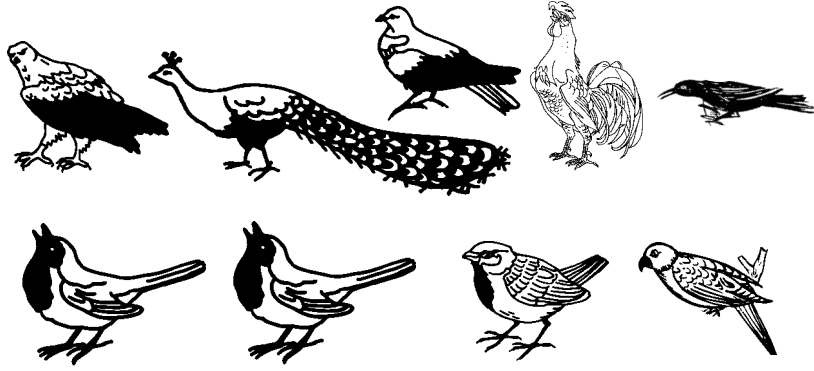
બાપુ તમે ગયા ચાલી,
ઘરા પરે લાગે સાવ ખાલી.
સચો તેજ લિસોટો, પુનિત પ્રકાશ પાથરી,
આંખો થે સૌની રાતી.
બાપુ બાપુ અંતર પોકારે,
ઝંખે દર્શનની ઝાંખી,
મા ભોમની મુક્તિ કાજે,
ન જોયાં દિન-રાત્રી.
બાપુ, તમે દેશની ખાતર,
જીવતર દીધું હોમી.
'રામ' નામ રટતાં રટતાં,
જીવન લીલા સંકેલી.

૬૨. જીવન નેચા

પ્રભુ તારા હેતે ઢળ્યું, (૨)
રૂદિયું તવ ચરણે ધર્યું રે,
પ્રભુ તવ સંગે અમ જીવન કોળ્યું.
કાળ શા કાંકરા લાગે છે આકરા, (૨)
ડસે છે સૌ નાગ બની રે,
પ્રભુ તવ ચરણે અમ જીવન ધર્યું.
વસમી છે જીવન વાટો, ભીષણ ઝંઝાવાતો, (૨)
કપટ ચોમેર ડસે રે,
પ્રભુ તવ ચરણે અમ જીવન ધર્યું.
મઝધારે નાવડી મારી આમ ડોલે તેમ ડોલે (૨)
થાજે તું મારો બેલી રે,
પ્રભુ તવ ચરણે અમ જીવન ધર્યું.
સલામત સૌ અદાવત, લગીરે નથી સખાવત, (૨)
જૂઠના સૌ સાથી સંગી રે,
પ્રભુ તવ ચરણે અમ જીવન ધર્યું.

૬૩. લેલાં કેરાં લગનમાં...

દોડી આવો, દોડી આવો, દોડી આવો રે,
લેલાં કેરા લગનમાં દોડી આવો રે,

માથે મૂક્યો મુંગટ ને પહેર્યો લીલો શૂટ છે,
લાલ-પીળી ટાઈ છે ને સોઢે રૂડા બૂટ છે,
ઊડી આવો, ઊડી આવો, ઊડી આવો રે.... લેલાં....

આગળ ચાલે બાજ ને પાછળ રૂડો મોર છે,
પાછળ આવે લેલાંસેના, જગમાં મશહૂર છે,
લેલે... કરતાં... લેલે કરતાં વન ગજવો રે.... લેલાં....

કાગડો કરે થા થા થેયા, કોચલ રાણી ગાય છે,
ચકો-ચકી ચાલે લઈને દાગીનાનો થાળ છે,
કાબર આવો, મેના આવો, હોલાં આવો રે.... લેલાં....

પંખીઓએ નાચી કૂદી રેલ્યો મીઠો સૂર છે,
હરખદેલાં થઈને ચાલ્યાં જાનેયા મગરૂર છે,
સૌ કોઈ ચાલો, સૌ કોઈ ચાલો, સૌ કોઈ ચાલો રે.... લેલાં....

૬૪. વીર પસલી

વ્હાલા મારા વીરા તું ના થઈશ રે અધીરા,
તને રાખડી બાંધી લાડુ દે'શ જરૂર (ર)

વ્હાલા મારા...
તું શું આપશે, વિચારું, મારે શું જોઈએ એ કહું,
મારે ગોળની ગળી ચીકી છે જરૂર (ર)

વ્હાલા મારા...
હું તો તારી મોટી બેની, તને સાચવું સંભાળી,
કહું માનજે તું મારું હોં જરૂર (ર)

વ્હાલા મારા...
મમ્મી-પપ્પા તને બોલે, દાદા-દાદી કાન મરોડે,
તું ન બોલીશ જરાયે સામું હોં જરૂર (ર)

વ્હાલા મારા...
ઘરમાં સહુનો લાડુકો, મારો રાજદુલારો,
ભઈલા સુખ-સમૃદ્ધિ તને સાંપડો (ર)

વ્હાલા મારા...
તું માનવ સાચો બનજે, સૌનું હિત હૃદયે ધરજે,
અંતરથી ઝંખેલી મારી પસલી (ર)

વ્હાલા મારા...